

# espais — c

Espais de creació artística  
a les escoles de primària

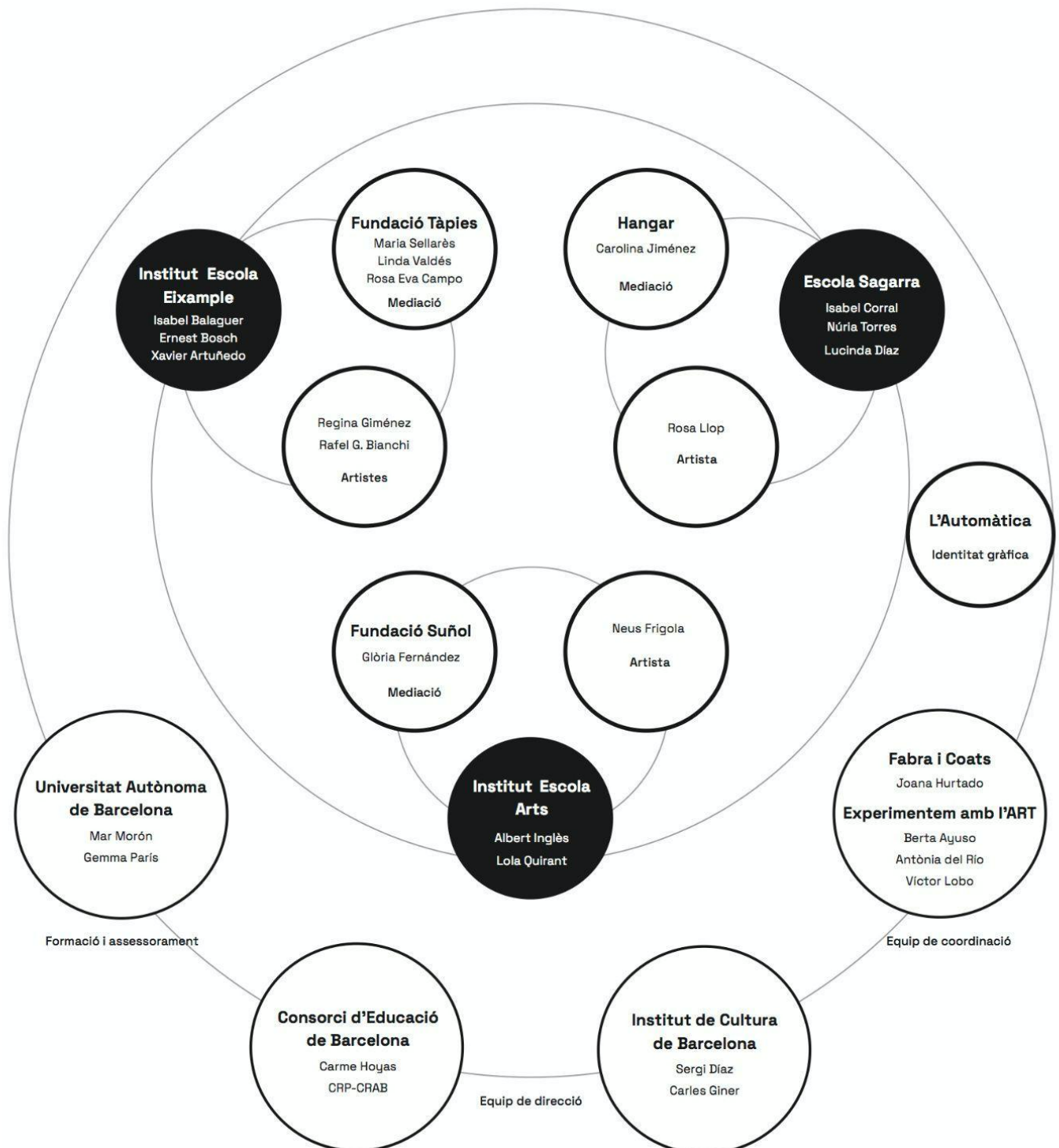
Curs 2021-2022

Document general del programa

## ÍNDEX

1. MAPA D'AGENTS IMPLICATS	2
2. CONVOCATÒRIA ESPAIS C	3
3. CRONOGRAMA GENERAL CURS 2021-2022	6
4. FUNCIONS I TASQUES	10
EQUIPS DE MEDIACIÓ	10
ARTISTES	11
CENTRES EDUCATIUS	12
5. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ	13
6. APUNTS SOBRE LA MEDIACIÓ	14

# 1. MAPA D'AGENTS IMPLICATS



## 2. CONVOCATÒRIA ESPAIS C

### DEFINICIÓ

Espais C és un programa dirigit a les escoles públiques d'educació primària de Barcelona. Es basa en la vinculació d'artistes o col·lectius dins i amb l'escola. Els artistes desenvolupen una residència d'un any a l'escola, que també posa a disposició dels creadors un espai (preferentment un estudi/taller) on es localitza la seva residència. La residència a l'escola es pot prorrogar per un màxim d'un any més.

### AGENTS PARTICIPANTS

Espais C és un programa promogut pel Consorci d'Educació de Barcelona, l'Institut de Cultura de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona. La coordinació i mediació general del programa és a càrrec de Fabra i Coats-Centre d'Art i d'Experimentem amb l'Art, amb la participació d'Hangar, la Fundació Antoni Tàpies i la Fundació Suñol, que desenvolupen la mediació d'un Espai C, respectivament.

### OBJECTIUS

#### Objectius general del programa

- Participar activament en processos de pensament i transformació educativa.
- Potenciar la presència de la cultura en l'àmbit educatiu i de l'educació en l'àmbit cultural.
- Posar en valor el treball en xarxa, la col·lectivitat i el territori.
- Normalitzar la presència de creadors i creadores en els centres educatius, a partir de la residència temporal d'artistes a les escoles i de la posada en marxa de cada Espai C com a espai col·laboratiu, orientat al desenvolupament de processos de creació artística.

#### Objectius de les artistes

- Participar activament en processos de pensament i transformació educativa.
- Aprendre estratègies educatives mitjançant la col·laboració amb professionals de l'educació i amb la infància.
- Ubicar l'espai de treball (estudi/taller) en un entorn relacional per afectar els processos artístics propis.
- Situar-se com acompanyant en espais de presa de decisions compartides i horitzontals.

### **Objectius dels equips de mediació**

- Accentuar la dimensió educadora dels agents i centres culturals.
- Enfortir la xarxa territorial i comunitària, possibilitant relacions a llarg termini.
- Situar-se com un agent actiu en la comunitat educativa participant del projecte.
- Aportar el valor cultural intrínsec de fàbriques i espais de creació, centres d'art, museus, fundacions, etc., establint vincles significatius amb la ciutadania.

### **Objectius del centre educatiu**

- Accentuar la dimensió cultural dels agents educadors i centres educatius.
- Potenciar la presència dels processos de creació artística dins l'escola de manera contínua, mitjançant l'articulació d'un espai d'interrelació entre infants, mestres referents i artistes.
- Ampliar i diversificar les interaccions entre infants, mestres, famílies i altres agents educatius i culturals (artistes i persones mediadores) per generar aprenentatges multidireccionals.
- Desenvolupar mecanismes de participació activa i processos col·laboratius a l'Espai C per aprofundir en l'organització democràtica del centre.
- Promoure la transferència dels coneixements i aprenentatges generats a l'Espai C a la resta del projecte educatiu del centre.

### **Objectius de l'alumnat**

#### Competències bàsiques de l'àmbit artístic

- Connectar l'experiència de la percepció artística amb la realitat social, els sentiments, les emocions i els pensaments.
- Emprar elements i recursos de la pràctica artística per expressar-se i comunicar-se.
- Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques basades en motivacions personals o grupals.

#### Competències bàsiques de l'àmbit d'autonomia i iniciativa personal

- Cercar solucions davant les possibles dificultats.
- Identificar i regular les pròpies emocions.
- Desenvolupar la iniciativa i les capacitats de cooperació per portar a terme projectes col·laboratius entre els infants, artistes i altres agents educatius i culturals.

#### Competències bàsiques de l'àmbit d'educació en valors

- Incorporar les diversitats en totes les seves dimensions (culturals, educatives i socials).
- Participar amb responsabilitat en la presa de decisions.
- Potenciar el pensament analític i crític.

## **A QUI VA ADREÇAT**

A centres educatius de primària públics de Barcelona, seleccionats per mitjà de

convocatòria pública; i, també, artistes o col·lectius seleccionats per les entitats mediadores.

## DURADA

El programa té una durada d'un any, del setembre a l'agost, amb la possibilitat d'ampliar un segon any.

## DESCRIPCIÓ

Cada entitat medidora (Hangar, la Fundació Antoni Tàpies i la Fundació Suñol) seleccionarà l'artista o col·lectiu que millor encaixi a cada escola. L'acompanyarà al llarg de tota la seva residència.

Els centres posen a disposició de l'artista un espai (estudi/taller) i **pacten la cessió segons un model de col·laboració**. S'ha de respectar el temps de treball personal pactat amb l'artista i cal oferir el màxim de disponibilitat horària. S'ha de poder gestionar l'accés al centre fora de l'horari d'obertura d'aquest. El centre només pot fer servir el taller en presència de l'artista durant les hores convingudes (almenys 6h a la setmana).

**L'artista no desenvolupa classes o tallers a l'escola, sinó que usa l'espai cedit com a taller propi durant un any, fent-se present al centre i compartint-lo amb l'alumnat que hi vagi a desenvolupar els seus projectes, conversant, acompanyant-los tot compartint estratègies i coneixements mutus.**

La participació de l'alumnat en l'espai de temps compartit sempre ha de ser voluntària i vinculada a algun projecte personal o de grup, i el fet de treballar a l'Espai C no ha d'anar en perjudici del desenvolupament de les altres tasques escolars. En aquests moments, l'artista comparteix el taller i assessora els infants que hi treballen. Cada centre educatiu ha de decidir quins nivells educatius hi participen, en quin horari i en quines condicions.

El professorat també ha de poder demanar consell a l'artista o col·lectiu per encarar projectes dels seus grups.

L'Espai C funciona vinculat a projectes creatius, individuals, de petits grups i ocasionalment d'un grup classe. Es tracta d'un treball en paral·lel que enriqueix la vida i el treball del centre i en cap cas és una substitució del treball de cap àrea. Cal mantenir sempre unes condicions de taller obert i flexible que permetin tant el treball de l'artista com els projectes lliures de l'alumnat.

L'espai, en tractar-se d'un taller que l'alumnat comparteix unes hores, està gestionat per la comissió de l'Espai C, formada per representants de l'alumnat, un representant del professorat, l'artista i l'equip de mediació del programa. Aquesta comissió s'encarrega de regular l'ocupació, les condicions d'ús, les tasques de neteja, l'ordre, el material, etc., així com la detecció de necessitats, el pressupost, i l'acceptació i la gestió de possibles encàrrecs.

Els processos de creació realitzats a l'Espai C, tant el de l'artista o col·lectiu com el de l'alumnat que hi participa, s'ha de fer visible, tant en el propi centre educatiu com en el sistema artístic i cultural de la ciutat.

## **FORMACIÓ ASSOCIADA**

L'artista/col·lectiu, el professorat referent i els equips de mediació han de participar en les sessions de formació coordinació del projecte Espais C, juntament amb els referents, equips de mediació i artistes dels altres centres. Aquesta formació serà reconeguda pel Departament d'Educació.

### **3. CRONOGRAMA GENERAL CURS 2021-2022**

#### **FASE PRÈVIA**

Juny 2021

- Resolució de la convocatòria per seleccionar escoles participants (3). (CEB-ICUB-EART)
- Selecció artistes (EQUIPS MEDIACIÓ-CENTRES EDUCATIUS-EART)  
Els equips de mediació presenten 3 o 4 artistes o col·lectius
- Emparellaments Escola-Equip mediació i Escola-Artista o col·lectiu (CEB-ICUB-EART-EQUIPS MEDIACIÓ)
- Primers contactes i fixació de trobades inicials del juliol. (ICUB-EART-EQUIPS MEDIACIÓ)

Juliol

- Sessió inicial a cada escola, amb equip directiu i equip de mediació. Orientada a construir l'encaix del programa en el centre educatiu i el seu projecte. (CEB-ICUB-EART-EQUIPS MEDIACIÓ)
- Sessió de formació específica per a equips de mediació. Orientada a compartir les coordenades bàsiques sobre el funcionament del sistema educatiu. (CEB-ICUB-EART-EQUIPS MEDIACIÓ)
- Abans del 30 de juliol l'escola ha de designar el/la docent referent de l'Espai C.

## PRIMER TRIMESTRE

### Setembre

- Presentació d'artistes i docents referents de cada Espai C (i selecció d'artistes si no s'ha pogut fer el juliol).
- Articulació de la Comissió Espai C en cada escola: acords col·lectius sobre la seva definició i sistema de funcionament.

### Octubre

- Posada en marxa de la Comissió Espai C en cada escola: cada Espai C comença a construir la seva lògica de funcionament i el seu propi calendari en el marc del calendari general del programa.
- **Formació UAB\_1<sup>a</sup> sessió**  
Dimarts 26 d'octubre, 17:30-19:30h, presencial al CRAB  
(DOCENTS, ARTISTES, MEDIACIÓ, EART, CEB, ICUB)

### Novembre

- **Formació UAB\_2<sup>a</sup> sessió**  
Dijous 4 de novembre, 17:30-19:30h, presencial al CRAB  
(DOCENTS, ARTISTES, MEDIACIÓ, EART, CEB, ICUB)
- Coordinació de mediació (trimestral) F. Tàpies, F. Sunyol, Hangar i EART.  
15 de novembre, 11h, presencial al CRAB
- **Formació UAB\_3<sup>a</sup> sessió**  
Dimecres 24 de novembre, 17:30-19:30h, presencial al CRAB  
(DOCENTS, ARTISTES, MEDIACIÓ, EART, CEB, ICUB)

### Desembre

Vacances de Nadal: del 23 de desembre de 2021 al 9 de gener de 2022 (ambdós inclosos)

## SEGON TRIMESTRE

### Gener

- Coordinació de mediació (trimestral) F. Tàpies, F. Sunyol, Hangar i EART.
- **Coordinació general dels 3 Espais C**  
(DOCENTS, ARTISTES, MEDIACIÓ, EART, UAB, CEB, ICUB). 2h

### Febrer



- **Coordinació general** dels 3 Espais C (DOCENTS, ARTISTES, MEDIACIÓ, EART, UAB, CEB, ICUB). 2h  
1a avaluació (per preparar convocatòria 2022-23) 2h

Març

Vacances de Setmana Santa: del 9 d'abril al 18 d'abril de 2022 (ambdós inclosos)

## TERCER TRIMESTRE

Abril

- Coordinació de mediació (trimestral) F. Tàpies, F. Sunyol, Hangar i EART.
- **Coordinació general** dels 3 Espais C (DOCENTS, ARTISTES, MEDIACIÓ, EART, UAB, CEB, ICUB). 2h

Maig

- Convocatòria pública per seleccionar escoles per propera edició Espais C.
- **Formació UAB\_4<sup>a</sup> sessió** (DOCENTS, ARTISTES, MEDIACIÓ, EART, CEB, ICUB)

Juny 2022

- **Coordinació general** dels 3 Espais C (DOCENTS, ARTISTES, MEDIACIÓ, EART, UAB, CEB, ICUB). 2h  
2a avaluació

## QUADRE RESUM SESSIONS DE FORMACIÓ I COORDINACIÓ

FORMACIÓ				
Dates	Durada	Objectius	Assistents	Organitzadors
26 octubre 4 novembre 24 novembre maig (data a concretar)	4 sessions de 2 hores 17:30-19:30h presencial (al CRAB)	<ul style="list-style-type: none"> <li>mostrar el marc conceptual i històric del Programa Espais C</li> <li>conèixer les dimensions del Programa Espai C actual</li> <li>Repensar les aportacions que les arts poden oferir en el context educatiu i viceversa</li> </ul>	Docents, artistes, mediació, Fabra i Coats (EART), CEB, ICUB	UAB

COORDINACIÓ GENERAL				
Dates	Durada	Objectius	Assistents	Organitzadors
20 gener 3 dates a concretar	4 sessions de 2 hores	<ul style="list-style-type: none"> <li>fer xarxa entre tots els espais C</li> <li>resoldre dubtes i compartir experiències</li> <li>1ª i 2ª avaluació</li> </ul>	Docents, artistes, mediació, UAB	Fabra i Coats (EART), CEB i ICUB

COORDINACIÓ DE MEDIACIÓ				
Dates	Durada	Objectius	Assistents	Organitzadors
15 novembre 13 gener 1 data a concretar	3 sessions (1 sessió trimestral)	<ul style="list-style-type: none"> <li>coordinació entre equips de mediació</li> <li>seguiment del programa</li> </ul>	Mediació	Fabra i Coats (EART)

## 4. FUNCIONS I TASQUES

### EQUIPS DE MEDIACIÓ

- Seleccionar l'artista o col·lectiu artístic de l'Espai C al centre educatiu assignat com a resultat de la convocatòria pública per a l'edició 2021-2022 del programa. La selecció artística es pot realitzar per invitació directa o bé per convocatòria. En el curs 2022-23, incloure l'escola i la coordinació general en el procés de selecció de l'artista o col·lectiu.
- Acompanyar l'artista o col·lectiu artístic resident a l'Espai C, al llarg de tot el període comprès entre els mesos de juliol de 2021 i agost de 2022, vetllant pel desplegament de la dimensió artística de l'Espai C i per la seva connexió a l'escola i encaix en el projecte educatiu del centre.
- Tenir cura de la connexió de l'Espai C amb la pròpia institució medidora i el seu projecte de centre, donant visibilitat als processos i/o produccions i establint un marc estructural i bidireccional de relacions amb l'escola.
- Coordinar-se amb l'equip de direcció del programa. La interlocució de continuïtat es realitzarà amb l'equip designat pel Centre d'Art Fabra i Coats (Experimentem amb l'Art).
- Fer la contractació de l'artista o col·lectiu, ja sigui per contractació directa o mitjançant prestació de serveis, així com d'abonar totes les despeses que se'n derivin (honoraris, impostos, etc.).
- Gestionar el pressupost de les despeses generades per l'Espai C (contractació artística, materials, producció i comunicació), d'acord amb el marc pressupostari acordat amb l'Institut de Cultura de Barcelona.
- Participar en les sessions de coordinació general dels Espais C, amb els equips de mediació, docents, coordinació, assessorament i direcció. (4 sessions al curs de 2 hores).
- Participar en les sessions de formació associades al programa (4 sessions al curs de 2 hores).
- Participar en les trobades trimestrals de coordinació amb els equips de mediació.
- Formar part de la comissió de l'Espai C i assistir a les reunions que s'estableixin. Vetllar per la elaboració del registre dels acords d'aquestes trobades. Penjar aquests registres d'acords al Drive compartit. (Contemplar possibilitats diverses de registre, oral/escrit, visuals, etc. Definir uns ítems a partir dels quals observar o relatar).
- Col·laborar, conjuntament amb l'artista o col·lectiu artístic i el centre educatiu, en la definició de les característiques de l'Espai C.

- Vetllar per la relatoria del programa Espais C.
- Comunicar i difondre els processos o resultats a l'Espai C a xarxes socials pròpies:
  - o Etiquetar i usar els Hashtags del programa.
  - o Usar només imatges i veus on apareguin infants i adults que hagin donat el consentiment.
  - o Visibilitat del programa Espais C a la web de l'entitat o Centre com un programa propi.

## **ARTISTES**

- Definir conjuntament amb el centre educatiu i l'equip de mediació les característiques de l'Espai C.
- Formar part de la comissió de l'Espai C i assistir a les reunions que s'estableixin (màxim 12 sessions al curs).
- Participar en les sessions de coordinació general dels Espais C, amb els equips de mediació, docents, coordinació, assessorament i direcció. (4 sessions al curs de 2 hores).
- Participar en les sessions de formació associades al programa (4 sessions al curs de 2 hores).
- Usar l'Espai C com espai de treball, estudi/taller.
- Presència a l'Espai C per acompanyar l'alumnat i els docents (mínim 4h la setmana).
- Compartir coneixements amb alumnat i equip docent, i poder col·laborar amb la resta d'agents del territori.
- Fer visibles els processos de creació de l'Espai C (els propis i els de l'alumnat) a l'escola i/o al sistema artístic de la ciutat.
- Comunicar i difondre els processos o resultats a l'Espai C a xarxes socials pròpies:
  - o Etiquetar i usar els Hashtags del programa.
  - o Usar només imatges i veus on apareguin infants i adults que hagin donat el consentiment.
- Autoria de les produccions i menció de crèdits:
  - o L'autoria dels resultats, processos, recerca,... portats a terme a l'Espai C, seran propietat dels seus autors i autores: artistes, infants, etc.
  - o Sempre que aquestes produccions siguin mostrades (en qualsevol format, digital, imprès, exposició, etc.) caldrà citar:

Obra/projecte/peça realitzada en el marc del programa Espais C,  
nom de l'escola i any.

## **CENTRES EDUCATIUS**

- Col·laborar en el procés de selecció de l'artista o col·lectiu artístic (en el curs 2022-23).
- Participar, conjuntament amb l'artista o col·lectiu artístic i l'equip mediador, en la definició de les característiques de l'Espai C.
- Designar un docent referent per a formar part de la comissió de l'Espai C i assistir a les reunions que s'estableixin (màxim 12 sessions al curs).
- Participar en les sessions de coordinació general dels Espais C, amb els equips de mediació, docents, coordinació, assessorament i direcció. (4 sessions al curs de 2 hores).
- Participar en les sessions de formació associades al programa (4 sessions al curs de 2 hores), amb certificat d'assistència de 20 hores.
- Connectar l'Espai C amb el propi centre, el seu projecte educatiu i la comunitat educativa, establint un marc estructural i de relacions amb el claustre i l'alumnat de l'escola.
- Fer visibles els processos de creació de l'Espai C (els propis i els de l'alumnat) a l'escola o al sistema artístic de la ciutat.
- Comunicar i difondre els processos o resultats a l'Espai C a xarxes socials:
  - o Etiquetar i usar els Hastags del programa.
  - o Usar només imatges i veus on apareguin infants i adults que hagin donat el consentiment.
  - o Visibilitat del programa Espais C a la web del centre com un programa propi.
- Autoria de les produccions i menció de crèdits:
  - o L'autoria dels resultats, processos, recerca,... portats a terme a l'Espai C, seran propietat dels seus autors i autores: artistes, infants, etc.
  - o Sempre que aquestes produccions siguin mostrades (en qualsevol format, digital, imprès, exposició, etc.) caldrà citar:  
Obra/projecte/peça realitzada en el marc del programa Espais C,  
nom de l'escola i any.

## 5. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

### IDENTITAT GRÀFICA

Idea creativa, disseny de la identitat i imatge gràfica del programa Espais C, logotip, tipografia i carta de colors realitzat per L'Automàtica.

### BLOC

Hi haurà un bloc d'Espais C, que englobarà els tres espais, amb una pestanya per cada centre educatiu.

Les persones responsables del bloc es decidiran en cada comissió d'Espai C.

- Documentar i compartir els moments claus dels processos de creació (de forma més puntual, extensa i reposada que a l'Instagram).
- Tipologies diverses de registre: relats, reflexions, mapes conceptuals, cartografies, dibuixos, fotografies, gravacions audiovisuals, etc.
- Generar un relat col·lectiu, amb la presència de les veus i punts de vista de les diverses persones que participen als Espais C, que es va construint al llarg del curs.
- Visibilitzar el projecte a la xarxa i compartir un recull significatiu dels processos dels Espais C, a mode de diari de cada procés, consultable en línia.

## 6. APUNTS SOBRE LA MEDIACIÓ

### Un punt de partida: paràmetres per posar en comú el que entenem per mediació

La mediació dels processos de creació és un espai mòbil que es va construint i repensant a mesura que es va fent. Cada procés té unes particularitats singulars i úniques, per això, la mediació no és replicable a tots els processos de forma homogènia, sinó que s'adapta a les necessitats d'acompanyament de cada context.

Des d'aquesta aproximació, entenem la mediació com un acompanyament situat en el territori. Una zona entre l'alumnat, l'artista, la docència i la coordinació del programa. Des d'on traçar experiències conjuntes i assajar maneres d'aprendre col·lectivament, en sentit multidireccional, activant així la transferència de coneixements entre totes les persones i agents implicats.

Destaquem la importància de cuidar els processos i vetllar pel benestar del projecte i les persones. A través de la mediació, s'articula el vincle entre artistes, centres educatius i centres culturals, per a generar espais de creació i coneixement que posen en valor la dimensió relacional.

La mediació també se situa a les aules. Combinant la participació activa i el seguiment in situ del procés (d'una forma més intensa en els moments claus, com l'inici i el tancament), amb una posició més perifèrica des d'on es té una visió panoràmica o de conjunt. Tenint en compte que els creadors i creadores, l'alumnat i equip docent tenen una presència més destacada en el dia a dia a l'escola. En aquest sentit: deixar fer també és mediació.

Tot el procés forma part d'un espai de recerca al voltant de l'art i l'educació, en el creuament entre la teoria, la pràctica, la dimensió artística i la pedagògica, amb l'objectiu de contribuir a la transformació educativa i cultural. Per això, observar, documentar i acompanyar la lògica de com narrem l'experiència és també significatiu. Curar la construcció del relat per tenir en compte totes les veus i convidar a dialogar els diferents posicionaments.